

Број: 01-271-11/19/P-123-226
Датум: 08.10.2019. године

На основу одредби члана 28. став 1. алинеја 4. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске", број 8/08, 34/09, 92/09 и 1/11), члана 10. став 1. тачка 9. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", број 6/10), члана 33. став 1. тачка г. Пословника о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 59/10) и члана 74. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби ("Службени гласник Републике Српске", број 70/10), у скраћеном поступку рјешавања спора по захтјеву Трњанин Сенада из Козарца, Град Приједор, против Мјешовитог холдинга "ЕРС" - МП а.д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а.д. Бања Лука, у вези са тарифама по којима се електрична енергија испоручује, односно у вези са обрачуном неовлаштене потрошње електричне енергије, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске, на 123. редовној сједници, одржаној 08.10.2019. године, у Требињу, донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. ОДБИЈА СЕ захтјев Трњанин Сенада из Козарца, Град Приједор од 05.07.2019. године којим оспорава Рачун за неовлаштено утрошену електричну енергију број НФ-91469900-6080-10764 од 30.09.2019. године у износу од 1.062,13 КМ, на мјерном мјесту ЕД број 914699000, које се налази у мјесту Трнопоље, Козарац, Град Приједор, као неоснован.
2. Свака странка сноси своје трошкове које је имала у овом поступку.

Образложење

Дана 05.07.2019. године, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) примила је захтјев за рјешавање спора Трњанин Сенада из Козарца, Град Приједор (у даљем тексту: подносилац захтјева), против Мјешовитог холдинга "ЕРС" - МП а.д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а.д. Бања Лука (у даљем тексту: противна страна), у вези са тарифама по којима се електрична енергија испоручује, односно у вези са обрачуном неовлаштене потрошње електричне енергије. Подносилац захтјева је навео да су запослени противне стране, дана 26.07.2018. године, извршили замјену бројила на његовом мјерном мјесту, ради ванредне контроле исправности истог, а којом је касније утврђено да је жиг на бројилу фалсификован и да су намотаји Р фазе бројила у прекиду. Даље се наводи, да је након тога сачињен обрачун неовлаштене потрошње у износу од 1.062,13 КМ, али да није прецизирано на основу којих одредби Општих услова за испоруку и снабдијевању електричном енергијом – Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске" број 90/12) – даљем тексту: Општи услови, је сачињен. Подносилац захтјева је навео и да није присуствовао контролама мјерног

мјеста, као и замјени и контроли исправности бројила, те да му противна страна није доставила одговор на више његових приговора на обрачун неовлаштене потрошње.

Противна страна је на захтјев Регулаторне комисије, доставила изјашњење о захтјеву подносиоца дана 06.09.2019. године. У изјашњењу је наведено да је подносилац захтјева од 04.11.2009. године евидентиран као крајњи купац у категорији потрошње "домаћинство", на мјерном мјесту ЕД број 914699000, које се налази на адреси Козарац бб, Град Приједор. Противна страна је навела и да је, дана 20.07.2018. године, извршена контрола овог мјерног мјеста, када је утврђено да се на објекту налази трофазно индукционо бројила број 363659, произвођача "Искра", са годином важења жига до 2019. године, те да се крајњи купац налази у иностранству и повремено долази. Због сумње у исправност бројила број 363659, дана 26.07.2018. године је извршена замјена овог бројила, које је достављено Републичком заводу за стандардизацију и метрологију, ради ванредне контроле исправности. Указано је да је Републички завод за стандардизацију и метрологију извршио ванредни преглед бројила број 363659, након чега је Извјештајем о ванредном прегледу бројила број 05.3/11/393-25-484/18 од 29.08.2018. године, констатовао да се на бројилу број 363659 налази фасификован жиг овог завода, да је намотај напонског електромагнета Р фазе у прекиду, да се одвртањем једног вијка на поклопцу може прићи у унутрашњост бројила, те да је мјерни уређај неисправан. У изјашњењу је истакнуто да је, на основу налаза Републичког завода за стандардизацију и метрологију, утврђено да се ради о неовлаштеној потрошњи из члана 89. став 1. тачка б) Општих услова, те је сачињен обрачун неовлаштене потрошње у износу од 1.062,13 КМ. Такође, наведено је да је обрачун неовлаштене потрошње сачињен за период од годину дана, те да није вршено умањење количине регистроване електричне енергије, с обзиром да у том периоду на бројилу није регистрована потрошња електричне енергије. Противна страна је указала да је подносилац захтјева поднио приговор на обрачун неовлаштене потрошње, на који му није достављен писани одговор, јер су му у просторијама противне стране усмено дата појашњења у вези са тим обрачуном. Поред тога, указано је да је подносилац захтјева платио износ који му је фактурисан по основу неовлаштене потрошње, због чега му није вршена и обустава испоруке електричне енергије. Дана 06.09.2019. године противна страна је доставила допуну изјашњења, односно достављен је Извјештај Републичког завода за стандардизацију и метрологију о ванредном прегледу бројила број 05.3/11/393-25-484/18 од 29.08.2018. године, у коме је отклоњена очигледна грешка на крају извештаја у броју контролисаног бројила.

Регулаторна комисија је оцијенила да су странке прибавиле довољно доказа на основу којих се може правилно и потпуно утврдити чињенично стање и донијети праведна одлука и без посебног саслушања странака и додатног прикупљања и извођења доказа, те је, на 122. редовној сједници, одржаној 19.09.2019. године, донијела закључак да се у овом спору донесе одлука у скраћеном поступку. На истој редовној сједници, Регулаторна комисија је утврдила и нацрт рјешења у овом поступку. Закључак и нацрт рјешења су достављени странкама, те је остављена могућност да странке у року од осам дана доставе коментара на наведене акте. На интернет страници и огласној табли Регулаторне комисије објављено је обавјештење за јавност о рјешавању спора у скраћеном поступку и указано на могућност подношења коментара. У остављеном року подносилац захтјева је доставио коментаре на нацрт рјешења у којима је поновио наводе из свог захтјева, односно навео је да он није имао никаквог интереса за неовлаштену потрошњу електричне енергије, с обзиром да има малу потрошњу електричне енергије, јер већи дио године не борави у предметном објекту, већ у иностранству. Такође, подносилац захтјева је поново указао да је контрола мјерног мјеста обављена без

његовог присуства. У коментарима на нацрт рјешења, подносилац поново предлаже да дио износа фактурисаног по основу неовлаштене потрошње уплати у хуманитарне сврхе. Дакле, поред раније изнесених навода, подносилац захтјева уз коментаре на нацрт рјешења није приложио нове доказе, нити је указао на нове чињенице. Подносилац је у коментарима затражио и да му се коначно рјешење достави путем електронске поште.

У поступку рјешавања овог спора извршен је увид у сљедећу документацију, коју су странке приложиле: Захтјев за рјешавање спора (назван Приговор на обавјештење број протокола 14045) од 05.07.2019. године, Изјашњење о поднеску подносиоца број 4046/19 од 02.08.2019. године и број 11402/19-БС од 31.07.2019. године, Захтјев за прикључење на електроенергетска постројења од 10.11.2009. године, Уговор о снабдијевању број 1-616/09 од 08.05.2013. године, Изјаву о предаји прикључка у власништво дистрибутера од 08.05.2013. године, Налог за рад број 48684/5274504 од 20.07.2018. године, Записник о утврђивању неовлаштене потрошње електричне енергије од 26.07.2018. године, Обавјештење број 14045/18-ПЖ од 20.07.2018. године, Приговор на обавјештење број протокола 14045 од 05.11.2018. године, Налог за рад број 5278434 од 26.07.2018. године, Извјештај о ванредном прегледу бројила број 05.3/11/393-25-484/18 од 29.08.2018. године, Рачун за неовлаштено утрошену електричну енергију број НФ-914699000-6080-10764 од 30.09.2018. године, Детаљне податке о записнику и обрачунским параметрима неовлаштене потрошње од 30.07.2019. године, Енергетску картицу ЕД број 914699000 и Финансијску картицу ЕД број 914699000.

Након разматрања захтјева подносиоца, изјашњења противне стране и увида у приложену документацију странака, утврђене су сљедеће чињенице:

- Подносилац захтјева је у евиденцијама противне стране од 10.11.2009. године евидентиран као крајњи купац у категорији потрошње "домаћинство", на мјерном мјесту ЕД број 914699000, које се налази на адреси Трнопоље - Козарац, Град Приједор;
- Дана 08.05.2013. године подносилац захтјева је са противном страном закључио уговор о снабдијевању за мјерно мјесто ЕД број 914699000;
- Дана 20.07.2018. године овлаштена лица противне стране су, поступајући по Налогу за рад број 48684/5274504 од 20.07.2018. године, извршила контролу мјерног мјеста ЕД број 914699000, којом приликом су утврдили да је бројило број 363659 у баждарном року који истиче 2019. године, а констатовали су и да се власник објекта налази у иностранству и повремено долази;
- Овлаштена лица противне стране су на мјерном мјесту ЕД број 914699000, поступајући по Налогу за рад број 5278434 од 26.07.2018. године, исти дан извршила замјену бројила број 363659, када је постављено бројило 7650756, а замијењено бројило је достављено Републичком заводу за стандардизацију и метрологију, ради ванредне контроле исправности;
- Записником у утврђивању неовлаштене потрошње електричне енергије број 001/08678 од 26.07.2018. године је констатовано да постоји сумња у исправност постављених жигова на бројилу број 363659, да је ово бројило замијењено са бројилом број 7650756, као и да крајњи купац живи у иностранству;
- Републички завод за стандардизацију и метрологију је 28.09.2018. године извршио преглед и контролу бројила број 363659, којом

приликом је утврђено да се на бројилу налази фалсификован жиг овог завода број РС11БИХ 19 111, да је намотај електромагнета Р фазе у прекиду, да се одвртањем једног вијка може прићи у унутрашњост бројила, те да контролисано бројило није исправно, а што је констатовано Извјештајем о ванредном прегледу бројила број 05.3/11/393-25-484/17 од 29.08.2018. године.

- Противна страна је сачинила обрачун неовлаштене потрошње за периоду од годину дана у износу од 1.062,13 КМ, о чему је подносиоцу захтјева издат Рачун за неовлаштено утрошену електричну енергију број НФ-914699000-6080-10764 од 30.09.2018. године;
- Приликом обрачуна неовлаштене потрошње противна страна је правилно примјенила одредбе Општих услова;
- Подносилац захтјева је, дана 05.11.2018. године, поднио противној страни писани приговор на обрачун неовлаштене потрошње;
- Подносилац захтјева је извршио плаћање износа који му је фактурисан по основу неовлаштене потрошње електричне енергије.

Из напријед наведених чињеница, утврђено је да је на мјерном мјесту подносиоца захтјева постојала неовлаштена потрошња електричне енергије, те да је противна страна имала основ да изврши обрачун неовлаштене потрошње, који је фактурисала подносиоцу захтјева. Наиме, дана 20.07.2018. године, овлаштена лица противне стране су поступајући по Налогу за рад број 48684/5274504 од 20.07.2018. године извршила контролу мјерног мјеста ЕД број 914699000, којом приликом су утврдили да је бројило број 363659 у року верификације, а такође је констатовано да се власник објекта налази у иностранству. Утврђено је и да су овлаштена лица противне стране, поступајући по Налогу за рад број 5278434 од 26.07.2018. године, извршила контролу мјерног мјеста подносиоца захтјева, којом приликом су утврдили да постоји сумња у исправност жигова који су постављени на бројилу број 363659. Разлог наведене контрола је била управо сумња у исправност постављених жигова Републичког завода за стандардизацију и метрологију, како је то и назначено на Налогу за рад број 5278434 од 26.07.2018. године. Након обављене контроле мјерног места ЕД број 914699000, сачињен је Записник о утврђивању неовлаштене потрошње електричне енергије број 001/08678 од 26.07.2018. године, којим је констатовано да постоји сумња на исправност жигова на бројилу, да је бројило број 363659 замијењено ради ванредне контроле исправности, као и да регистровани крајњи купац живи у иностранству. Замијењено бројило је достављено Републичком заводу за стандардизацију и метрологију, ради провјере исправности бројила, као и провјере постављених жигова овог завода. Републички завод за стандардизацију и метрологију је, дана 28.09.2018. године, извршио ванредни преглед бројила број 363659, којом приликом је утврђено да се на бројилу налази фалсификован жиг овог завода број РС11БИХ 19 111, а након скидања поклопца бројила је утврђено да је намотај електромагнета Р фазе у прекиду, да се одвртањем једног вијка може прићи у унутрашњост бројила, те да контролисано бројило није исправно. Утврђено стање приликом контроле бројила број 363659 Републички завод за стандардизацију и метрологију је констатовао Извјештајем о ванредном прегледу бројила број 05.3/11/393-25-484/17 од 29.08.2018. године.

С обзиром на стање које је утврђено ванредним прегледом бројила, а које је констатовано извјештајем Републичког завода за стандардизацију и метрологију, противна страна је правилно извела закључак да се у овом случају ради о виду неовлаштене потрошње из одредбе члана 89. став 1. тачка б) Општих услова, којим је прописано да се под неовлаштену потрошњу подразумева и потрошња у

случају када се онемогућава правилно регистровање преузете електричне енергије и снаге. У овом случају је утврђено да електрична енергија на мјерном мјесту подносиоца захтјева није правилно мјерена, као и да је разлог за неисправно мјерење, предузимање неовлаштених радњи на бројилу, односно то што је због непостојања оригиналног жиг, односно фалсификовања жига, био омогућен неовлаштен приступ у унутрашњост бројила, и предузимање неовлаштених радњи, тј. кидање намотаја електромагнета Р фазе, чиме је онемогућено правилно мјерење утрошене електричне енергије. Треба истаћи да је Републички завод за стандардизацију и метрологију надлежна институције за преглед и верификацију бројила на основу члана 10. Закона о метрологији ("Службени гласник Републике Српске", број 33/16), а контролом овог завода је јасно утврђено да је неовлашћеним дјеловањем у унутрашњости бројила број 363659, онемогућено правилно регистровање преузете електричне енергије. Неосноване су тврдње подносиоца захтјева да су радници противне стране могли раније уочити било какве неправилности на мјерном мјесту, као и да су контролом мјерног мјеста утврдили да је мјерно мјесто исправно. С тим у вези треба истаћи да радници противне стране нису могли утврдити неправилности које су утврђене контролом Републичког завода за стандардизацију и метрологију, нити су за то овлаштени, с обзиром да је овај завод, на основу одредби члана 25. Закона о метрологији, једини надлежан да поставља и скида жигове на бројилу, те да врши провјеру њихову исправности, као и да, на основу члана 10. овог закона, врши преглед и верификацију бројила. Овлаштени радници противне стране су „само“ у оквиру својих овлаштења констатовали, да постоји сумња у исправност постављених жигова на бројилу и да је потребно извршити ванредни преглед бројила од стране надлежне институције, а којој је бројило и достављено ради ванредног прегледа. Такође, радници противне стране нису били у могућности да утврде трагове неовлаштеног дјеловања на бројило, с обзиром да се без скидања жигова на бројилу није могло ни приступити у унутрашњост бројила. Због тога, нису релевантне тврдње подносиоца да су радници противне стране констатовали да је мјерно мјесто исправно, односно да су могли утврдити трагове неовлаштеног дјеловања на бројилу у циљу онемогућавања правилног регистровања испоручене електричне енергије.

Имајући у виду наведене неовлаштене радње на бројилу којима је онемогућено исправно мјерење испоручене електричне енергије, противна страна је, на основу овлаштења из члана 92. став 5. Општих услова, сачинила обрачун неовлаштене потрошње у износу од 1.062,13 КМ, о чему је подносиоцу захтева, дана 30.09.2018. године, издат Рачун за неовлаштено утрошену електричну енергију број НФ-914699000-6080-10764. Подносилац захтјева је, дана 05.11.2018. године, поднио писани приговор на овај обрачун, на који су му дата усмена појашњења у просторијама противне стране, због чега није вршено достављање писаног одговора на приговор подносиоца.

Као период за обрачун неовлаштене потрошње електричне енергије, у овом случају, правилно је одређен период од годину дана од дана утврђивања неовлаштене потрошње, а на основу одредбе члана 90. став 2. и 3. Општих услова. У овом случају се није тачно могао утврдити почетак неовлаштених радњи из члана 89. Општих услова, па је обрачун неовлаштене потрошње извршен за период од годину дана од дана утврђивања неовлаштене потрошње, а на основу одредби члана 90. Општих услова.

С обзиром да се ради о неовлаштеној потрошњи на мјерном уређају, у овом случају је приликом израчуна обрачунске снаге за обрачун неовлаштене потрошње правилно примијењена одредба члана 91. став 2. тачка а) подтачка 3) Општих услова, којом је прописано да се обрачунска снага добија множењем мање вриједности номинале струје главног осигурача или уређаја за ограничење снаге

или дозвољеног струјног оптерећења прикључног вода, са номиналним напонем, уколико је неовлаштена потрошња извршена на мјерном уређају. Противна страна је обрачунску снагу од 5,75 kW утврдила множењем мање вриједности номинале струје главног осигурача од 25 A и номиналног напона од 230 V, док је количину неовлаштено утрошене активне енергије за категорију "домаћинство" утврдила као производ обрачунске снаге и броја дана у мјесеци и четири часа дневно за читав период обрачуна неовлаштене потрошње, а на основу одредбе члана 91. став 2. тачка в) Општих услова.

Такође, треба указати да је обрачун неовлаштене потрошње сачињен у складу са одредбама Општих услова, који су донесени на основу одредбе члана 23. алинеја 6. и члана 74. Закона о електричној енергији. Одредбом члана 74. Закона о електричној енергији утврђено је шта је предмет регулисања Општих услова, односно таксативно је утврђено који односи треба да се уреде Општим условима. Између осталог, одредбом члана 74. тачка 12. Закона о електричној енергији јасно је прописано да се Општим условима уређује начин утврђивања количине и снаге неовлаштено утрошене електричне енергије, као и начин обрачуна и наплате неовлаштено утрошене електричне енергије. Обрачуном неовлаштено преузете електричне енергије се утврђује количина испоручене електричне енергије у складу са прописима, будући да се електрична енергија не може правилно измјерити услијед предузимања неовлаштених радњи на мјерном мјесту. С обзиром на наведене законске одредбе, те одредбе члана 91. и 92. Општих услова, којима се уређује начин утврђивања количине и снаге неовлаштено утрошене електричне енергије, као и начин обрачуна и наплате неовлаштено утрошене електричне енергије, неоснован је приједлог подносиоца да дио износа коју му је фактурисан по основу неовлаштене потрошње уплати у хуманитарне сврхе.

С обзиром на наводе подносиоца захтјева, које је поновио и у коментарима на нацрт рјешења, да он није предузимао недозвољене радње на мјерном уређају и да није имао интерес да такве радње предузима, потребно је указати да се тиме не може оспорити чињеница да је на мјерном мјесту подносиоца утврђено неовлаштено дјеловање на бројило, нити су ови наводи подносиоца релевантни за сачињавање обрачуна неовлаштене потрошње. За обрачун неовлаштене потрошње у овом случају је релевантна чињеница која је утврђена од стране Републичког завода за стандардизацију и метрологију, као надлежне институције, а то је да су преузете неовлаштене радње на жиговима и унутрашњости бројила, а све у циљу онемогућава правилног регистравања преузете електричне енергије. На основу тако утврђеног стања бројила сачињен је обрачун неовлаштене потрошње, тако да није релевантно које лице је предузимало неовлаштене радње, нити је то предмет поступка пред Регулаторном комисијом. Што се тиче примједби подносиоца захтјева које је поновио и у коментарима на нацрт рјешења, да није присуствовао контролама мјерног мјеста, чиме су како наводи прекршене одредбе Правилника о поступку утврђивања и документовања неовлаштене потрошње, потребно је истаћи да је и сам подносилац у свом захтјева истакао да живи у иностранству и да ријетко борави у предметном објекту, а како су то записнички констатовали и радници противне стране. Како је то претходно указано неовлаштена потрошња се утврђује и обрачунава на основу одредби Закона о електричној енергији и Општих услова, па су неосноване примједбе тужиоца да неовлаштена потрошња није документована и утврђена у складу са интерним актом дистрибутера. Наведени акт дистрибутера, на који указује тужилац, представља интерни инструктивни акт за поступање радника дистрибутера у циљу што квалитетнијег обезбјеђења доказа о постојању неовлаштене потрошње. Зато овај акт не представља процедурални акт од чије примјене зависи правилност одлуке надлежног регулаторног тијела, нити овај акт представља правни основ за утврђивање и обрачун неовлаштене потрошње.

Поред тога, овај интерни акт се не објављује у службеним гласилима, што такође потврђује да исти нема правно обавезујућу снагу и дејство према вањским субјектима, а поготово не према јавним институцијама у смислу примјене правила поступка. Дакле, суштина је да су обезбијеђени докази на основу којих се несумњиво могло потврдити постојање неовлашћене потрошње, а не да ли је дистрибутер досљедно примјењивао своје инструктивне акте. Поред тога, противна страна има право да врши контроле мјерних мјеста, као своју редовну активност, а нарочито у случају када постоје сумње да су на мјерном мјесту предузете неовлаштене радње. Такође, треба истаћи да неправилности на мјерном мјесту подносиоца нису ни утврђене приликом контроле мјерног мјеста од стране радника противне стране, нити их је тада било могуће утврдити, већ су исте утврђене тек ванредним прегледом бројила од стране Републичког завода за стандардизацију и метрологију.

Имајући у виду напријед наведено чињенично стање и наведени правни основ, одлучено је као у тачки 1. диспозитива овог рјешења.

Како се овај спор рјешава у скраћеном поступку и како су трошкови поступка били незнатни, те с обзиром да ниједна странка у поступку није поднијела захтјев за накнаду трошкова, Регулаторна комисија је тачком 2. диспозитива овог рјешења, одлучила да свака странка сноси своје трошкове, које је евентуално имала у овом поступку, а на основу члана 27. став 2. Закона о електричној енергији.

Правна поука заснива се на одредби члана 25. став 2. Закона о енергетици ("Службени гласник Републике Српске", број 49/09) и одредбама члана 5. и 15. Закона о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске", број 109/05 и 63/11).

Правна поука: Ово рјешење је коначно. Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Предсједник

Владислав Владичић